

Silvestrovská rozjímání

Ačkoliv jako křesťané nepřikládáme Silvestru a Novému roku nějakou zvláštní důležitost, přece nám i tyto dny mohou v něčem duchovně posloužit. Jsou to totiž dny, které jsou příležitostí k přemýšlení o svém životě, o jeho směřování a cílech. Ohlížíme se zpět a přemýšlíme, pro co jsme žili, co se povedlo, nebo v čem byly naopak slabiny, prožíváme v pohledu na uplynulý rok vděčnost za Boží dobrodiní, a litujeme toho, kde jsme Pána Boha nebo lidi zarmoutili. Ale s novým rokem také hledíme do budoucna – co nám přinese? Vyhlížíme možná s obavami, ale i s nadějemi, že Bůh nás bude mít ve své ruce. A o tom všem, co jsem dosud nastínil, nám vypovídá také žalm 90, který jsme četli. Zkusme nad tímto žalmem chvíli společně silvestrovsky rozjímat.

1) Žalmista prožívá vděčnost za Boží věrnost

Hned v úvodu našeho žalmu jsme mohli zaslechnout slova vděčnosti: „*Panovníku, u tebe jsme měli domov v každém pokolení!*“ (v. 1). Tak začíná tento žalm, a tak by mělo začínat i jakékoli naše nejen silvestrovské rozjímání – vděčností Bohu za prokázaná dobrodiní. Žalmista (Mojžíš) se ohlíží zpět a jedno nemůže přehlédnout – že Pán Bůh provázel jeho lid – Izrael v každém pokolení.

Podle těchto slov by se mohlo zdát, že Izrael se měl dobře, protože měl blízko sebe Pána Boha. Ovšem po lidsku viděno – opak byl pravdou. Značnou část dějin Izraele té doby totiž tvořilo otroctví v Egyptě. Po zhruba 400 let Izraelci otročili Egyptu. Otročina, ke které pak navíc ještě přistoupila faraonova genocidní opatření, že každý narozený židovský chlapec měl být usmrcen. Tedy historie velmi pohnutá a to po dlouhou dobu. A přece Mojžíš při pohledu na minulost prožívá vděčnost a říká: „*Panovníku, u tebe jsme měli domov v každém pokolení!*“ V každém pokolení – v takovém, kdy se dobře dařilo, ale i v těch, kdy se vedlo těžce, ba přetěžce. Kdyby Mojžíš hodnotil historii svého lidu jen z lidského úhlu pohledu, zanařkal by asi jaká to byla těžká doba, hrůza povědět. Ale přesto, že to byla doba pro celý izraelský národ nesmírně těžká, ba přímo krutá, přece Mojžíš volí slova vděčnosti. I ve všem tom trápení a navzdory mu, viděl, že Pán Bůh svůj lid – navzdory jeho útrapám – neopustil.

Izraelci tedy žili jako otroci v Egyptě po dlouhá pokolení. Byli to lidé bez domova. Dřeli na cizáky. Ale přesto, že byli po lidsku bez domova, ve skutečnosti domov měli: „*Panovníku, u tebe jsme měli domov v každém pokolení!*“ Ač neměli domov, vlast ani svobodu, přece byli doma – a to u Pána Boha. A ještě přesněji přeloženo: Bůh sám byl jejich domovem.

Dobře fungující domov pro nás lidi představuje především prostor jistoty a bezpečí. Izraelští byli těchto jistot a bezpečí povětšinou zbaveni. Zbyl jim jen jejich Bůh jako útočiště, domov, azyl, ke kterému se utíkali, jak to naznačují i slova Bible: „*Jejich volání o pomoc vystupovalo z té otročiny k Bohu*“ (Ex 2,23). Tam, kde lidské jistoty a bezpečí padly, Pán Bůh nepadl. Nepřestal být svému lidu domovem ani v těch tragických dobách. Nezžekl se jich, navzdory všemu zlému byl s nimi, mohli u něj nacházet povzbuzení a posilu. A také čteme, že i v tom hrozném údělu otroctví jim nepřestával žehnat, takže se rychle množili a rozrůstali.

Tak to může být takové první silvestrovské rozjímání: pohled vděčnosti do minulosti, vděčnosti Bohu, že nám byl a je stálým domovem. Každý jsme uplynulý rok prožili jinak – někdo šťastně a bezproblémově, jiný nesl ztrátu, bolest, nejistotu. Žalmista Mojžíš povzbuzuje: ať už je za tebou jakákoliv zkušenost, Pán Bůh byl s tebou, je s tebou a bude s tebou. Pokolení, časy a zkušenosti se mění, ale domov u Pána Boha, domov v Bohu zůstává. S touto ideou domova se v Bibli ještě pojí další výrazy. Bibličtí pisatelé rádi používají o Pánu Bohu např. slova, že je naším **útočištěm**, nebo **hradem**, či **pevnou tvrzí** či **věží**. Tak všechna tato slova – domov, hrad, útočiště, tvrz, věž – navozují myšlenku na jistotu a bezpečí, které poskytuje Pán Bůh, i když se všechno ostatní kolem nás i v nás hroutí.

První silvestrovské zastavení: připomeň si vděčně Boží dobrotu a péči.

2) Žalmista si uvědomuje svou pomíjivost

Při rozjímání na konci roku jistě patří i myšlenka, že tu nejsme navěky, že je náš život pomíjivý a plyne rychle. Čím je člověk starší, tím rychleji se zdá všechno ubíhat. Zás uplynul další rok... Co se v mládí zdálo nekonečné časem začíná zřetelněji a zřetelněji odkvétat. Slovy našeho žalmu: „*Než se hory zrodily, než vznikl svět a země, od věků na věky jsi ty, Bože. Ty člověka v prach obrácíš, pravíš: "Zpět, synové Adamovi!" ... Jako povodeň je smeteš, prchnou jako spánek, jsou jak tráva, která odkvétá hned ráno: zrána rozkvetne a už odkvétá, večer uvadne a uschne*“ (v. 2-6).

Přemýšlení o pomíjivosti lidského života není nikdy jednoduché. Nemyslím si, že bychom se měli v podobných myšlenkách utápět. To by nebylo zdravé. Zdravé však je, když si člověk svou pomíjivost i pomíjivost všeho svého díla uvědomuje a snaží se podle toho žít svůj život. Vědomí krátkosti života nás chce přivést k jeho moudrému vedení a naplnění, abychom si jednou nemuseli říci – žil jsem zbytečně, žil jsem nadarmo. Náš život má vymezen jen krátký čas – a proto stojí zato nepromarnit jej, nerozmělnit jej v lapání laciných pozlátek, které zaujmou, ale nenaplní.

A život naplněný, to je především **život naplněný láskou** – láskou k Bohu i k lidem. Vždyť podle Bible je to právě láska – co nezanikne. Všechno pomine, ale láska k Bohu a k člověku je něco, co přetrvá až na věky. V Ježíši Kristu Bůh prolomil brány smrti, zasadil pomíjivosti rozhodující ránu. V Kristu nám otevřel brány věčného života – a právě láska bude v této Boží věčnosti tou hlavní náplní.

Druhé silvestrovské zastavení nás tedy vede k přemýšlení o životě, jeho pomíjivosti, a tudíž i o tom, čím a jak tuto dočasnou hřívnu využijeme. Náš žalmista se v této souvislosti modlí: „*Nauč nás počítat naše dny, ať získáme moudrost srdce*“ (v. 12). Srovnejme se slovem ap. Pavla: „*Dávejte si dobrý pozor na to, jak žijete, abyste si nepočínali jako nemoudří, ale jako moudří; nepromarněte tento čas, neboť nastaly dny zlé*“ (Ef 5,15-16).

3) Žalmista činí pokání

Silvestr se většinou tradičně odehrává v duchu veselí, alkoholového třeštění a ohňostrojevých šou. Do takové atmosféry asi příliš nezapadají slova o pokání. A přece konec roku je právě vhodným časem k určitému bilancování – nejen ekonomickému (inventury), ale i k inventuře duše.

Náš žalmista to vyjadřuje slovy: „*Před sebe si kladeš naše nepravosti, do světla své tváře naše tajné hříchy...Počet našich let je sedmdesát roků, jsme-li při síle, pak osmdesát, a mohou se pyšnit leda trápením a ničemnostmi*“ (v. 8-10).

Abychom mohli vyjít vstříc novému roku, vstříc budoucnosti zpřímá a svobodní, je nejprve zapotřebí vyřešit svou minulost. Někdy nám k tomu chybí odvaha, a tak procházíme léty se starými i novými hříchy jako koulemi u nohy. Máme snahu je zakrýt před Bohem, před lidmi, a dokonce i před sebou samým. Před lidmi skryjeme leccos, ale před sebou už hůř, a už vůbec ne před Bohem. Vždyť on vidí jako ve světle i ty nejtajnější a nejtemnější kouty našich životů.

To, že Bůh při nás vidí i to, co nevidí druzí lidé, a co často nevidíme dokonce ani my sami, nás může děsit či pokořovat. Není nám příjemný pocit, že někdo na nás všechno ví a všechno vidí. Ale toto vědomí nám chce naopak pomoci. Bible nám totiž představuje Boha, který o nás a na nás ví vše, ale přece nás nezamítá, nezavrhuje. Naopak. Ten Bůh, jenž o nás všechno ví, tedy i všechno o našich proviněních, nás má přece rád, chce nám odpustit a pomoci žít dál jinak, lépe.

A proto si před Pánem Bohem nemusíme na nic hrát. On beztak všechno ví. To pokořuje, ale na druhé straně i náramně osvobozuje. Ten, kdo ví o mých selháních mě přesto přijímá a miluje. Nemusím se před ním tedy dělat lepším než jsem, nemusím před ním nosit žádné masky. Mnohem více nám bude slušet upřímné srdce, ve kterém Bohu otevřeně povíme o všem, co nás zatěžuje. Jeho odpuštění je osvobozením duše. A pro tuto svobodu stojí zato projít pokořením, přiznáním toho, kde jsem se provinil proti přikázání lásky k Bohu a bližnímu.

4) Žalmista hledí do budoucnosti s nadějí

Žalmista prožil chvíle pokoření – nad pomíjivostí svého života, nad svou hříšností, ale přece hledí do budoucna s nadějí. Tou nadějí je mu Bůh – k němu se modlí, na něj očekává: „*Tolik radosti nám dopřej, kolik bylo dnů, v nichž jsi nás pokořoval, a let, v nichž se nám zle vedlo. Necht' se na tvých služebnících ukáže tvé dílo a tvá důstojnost na jejich synech! Vlídnot Panovníka, Boha našeho, buď s námi. Upevni nám dílo našich rukou, dílo našich rukou učíš pevným!*“ (v. 15-17).

Žalmista se necítí sebejistě, nepropadá falešnému optimismu, že všechno bude dobré. Ví, že se nemůže spoléhat jen na sebe, na své schopnosti a zdraví. Víme jak se vše může během chvíle zvrátit a člověk je najednou v koncích tam, kde si myslel, že pevně stojí. Žalmista touží po dobrém v budoucnu, po zdárném a úspěšném potomstvu, po dobrém výsledku své práce. Ale ví, že takové a i jiné dobro není jen výsledkem lidských snah, ale že přichází od Boha. Proto žalmista nespolehá jen na své síly a schopnosti, ale modlí se. Modlí se za to, aby Bůh jemu a jeho lidu požehnal. Moudrost starých Čechů nám zanechala odkazem dvojí pohled k budoucnosti: „Bez práce nejsou koláče“ (pečení holubi už od neznámo kdy přestali létat do úst – už ve filmové pohádce Byl jednou jeden král hledali království, kde létají pečeni holubi do úst, ale nenašli). Musíš se o svou budoucnost přičinit. Ale ještě jedno moudré přísloví: „Bez Božího požehnání marné lidské namáhání.“ Tvá píle by nebyla nakonec k ničemu, kdyby Bůh za tebou nestál svým požehnáním.

Tak hledí náš žalmista k budoucnosti: nevíme, co nám přinese, víme, že budeme muset přikládat ruce k dílu, ale při tom všem, tě Bože, prosíme o tvou sílu, o tvé požehnání, příznej se k nám. S nadějí, že Bůh díla svých rukou neopouští, že je s námi, jako byl s generacemi před námi. S touto nadějí hleděl do budoucna Mojžíš a k téže naději jsme zváni i my.

V Boží ruce je tak naše minulost, přítomnost i budoucnost. A je to ruka dobrá, držme se jí!